

Radovi na daljinu

Knjigu *Vidovnjaci* holandskog historičara i pisca Gvida van Hengela, posvećenu Dimitriju Mitrinoviću i njegovim umetničkim i aktivističkim vezama, uskoro će objaviti beogradski *Clio*. Zanimljivost je da su delovi teksta prevedeni na srpsku a delovi na hrvatsku varijantu - u duhu Mitrinovićevih evropskih i južnoslovenskih ideja. U susret tome *Danas* objavljuje, uz dozvolu izdavača, dva pisma prevoditeljki te knjige, Jelice Novaković i Đoje-Ane Urlih Knežević. Pisma dve prevoditeljke iz Beograda i Zagreba /

Rijeke objašnjavaju ideje i način rada, kao i razloge zašto je tekst pola srpski a pola hrvatski. Knjigu Gvida van Hengela prevela je, inače, mešovita ekipa srpskih i hrvatskih prevodilaca. „Imali smo ideju da se završnim radovima na knjizi bavimo na jednoj izdavačko-prevodilačkoj radionici (na brodu u Rijeci) zajedno sa autorom. No korona nas je razdvojila i radovi su izvedeni na daljinu, a brod otplovio u tuđinu“, poručuju prevodilci.

PRIPREMIO D. STOŠIĆ

Poruka bitnija od uživanja

Draga Gioia,

Ideja da izdavačkoj kući *Clio* predložim prevodjenje knjige *Vidovnjaci* holandskog historičara Gvida van Hengela potiče prvobitno od moje pasije za mapiranjem kulturnih veza između Srbije i Nizozemlja. Tome sam, uostalom, posvetila dobar deo svoje akademske karijere. Međutim, ova knjiga posvećena intelektualnom udruživanju s početka 20. veka, nadaleko prevazišla puki istoricizam i jednako odiše vidovitšću kao njeni protagonisti. Stotinu godina nakon umrežavanja Mitrinovića, Gutkinda, Van

moju ideju prevodilačke saradnje. Sećas se koliko smo se radovali kad su 2015. i 2018. finansijski potpomogli organizovanje i održavanje naše zajedničke prevodilačke radionice, najpre u Beogradu a onda i na Rijeci. Rezultat tih radionica su dva broja godišnjaka *Erasmus*, jedan posvećen najnovijoj holandskoj i flamanskoj literarnoj produkciji a drugi pisanju holandske i flamanske štampe povodom osnivanja Kraljevine SHS. Prvobitno je bilo zamišljeno da srpska i hrvatska redakcija rade odvojeno, ali smo ubrzo uvideli da je to besmisleno gubljenje vremena.

Jedinstvena platforma za diskusiju

Draga Jelice,

Kad si mi koncem prošle godine najavila mogućnost suradnju na zajedničkom prevodilačkom projektu nitko od nas ni slutio nije da će se ona realizirati u ozračju pandemije korona virusom i globalne krize, niti da ćemo u njezinom završnom procesu komunicirati posredstvom video konferencija.

spređa o propasti Evrope, rasprave od prije stotinu godina iznova su postale aktualne.

Zajedno s našim kolegama, Milom Vojinović i Radovanom Lučićem Lutzom, rješavali smo uobičajene prevodilačke dvojbe, a najviše smo se savjetovali oko transkripcije i terminologije. Kao i za prijašnjih suradnji, dogovorili smo se da ćemo transkripciju provoditi sukladno zasebnim stan-

Jelica Novaković
i Đoje-Ana Urlih Knežević

Edena i drugih umnih glava, u ovom našem 21. veku ideja u saradnji zarad dobrobiti čovečanstva nije ništa izgubila na aktuelnosti i značaju. Štaviše, sadašnja kriza izazvana pandemijom korone otvara ista ona pitanja kojima su se bavili junaci ove knjige: kuda ide ovaj svet? Kako ga usmeriti da ne pošlja u svoju propast?

Dodatnu motivaciju da se obratim tebi i Lutzu s predlogom za saradnju predstavljala je činjenica da zajedničkim prevodom možemo pokazati kako su naši jezici, srpski i hrvatski - ili rnoški, kako su ga govornici zvali i pre našeg kratkotrajnog državnog suživota - kadri da budu jedinstven kanal komunikacije između nas kao prevodilaca kao i između autora i čitalaca. Ne bi nam ovo, uostalom, bio prvi put da to dokažemo. Ironijom sudbine, Holandani i Flamanci, govornici zajedničkog, nizozemskog jezika koga mi u Srbiji nepozvano razdvajamo nazivajući ga holandskim i flamanskim, spoznali su i podržali

Bilo je zabavno raditi plenarno, porediti razlike i sličnosti, a i zavideti pomalo jedni drugima na rešenjima koja nam naše različite norme ne dozvoljavaju. Ja sam se prevodeći poeziju ponekad i svesno oglašavala o tu normu: umesto hiljadugodišnje upotrebljena sam risudjetno jer je metrički jednostavno daleko bolje odgovaralo.

Zao mi je jedino što će ova naša najnovija prevodilačka radionica po svojoj prilici i potpunosti proteći onlajn. Ništa od naših vožnji barokom i razgovora o prevodilačkim zaokolicama uz vino i gincice. Ništa od opuštanja u kafani nakon celodnevnom rada. Ništa ni od promocije knjige uživo na Sajmu knjiga koji se najverovatnije neće održati. Ali, možda je utoliko bitnije da ovaj naš poduhvat privedemo kraju. Jer poruka ove knjige, a i poruka našeg zajedničkog rada, bitnija je ipak od našeg malog ličnog uživanja.

Srdačni pozdravi, Jelica
Beograd, mart 2020.

S radošću možemo kazati da se prijevod knjige *Vidovnjaci* nizozemskog povjesničara Gvida van Hengela sada privodi kraju. Knjiga obuhvaća razdoblje 1920-ih i 1930-ih godina, a u njezinu središtu nalaze se povijesne ličnosti: nizozemski književnik i psihijatar Frederik van Eeden, njemačko-židovski filozof Erich Gutkind i bosansko-britanski mislilac Dimitrije Mitrinović. Manjevit razvoj prirodnih znanosti u prva tri desetljeća dvadesetog stoljeća sa sobom je donio razočaranje svijetom, liberalizam i kapitalizam u očima mnogih rezultirao je materijalizmom, ličempjerom i duhovnom prazninom. Kad je izbio Prvi svjetski rat, propast Zapada bila je neizbježna. Ekonomski razvoj Evrope s početka 20. stoljeća pratila je određena idejna i filozofska nadgradnja, za razliku od današnje Evrope koja se okrenula isključivo ekonomskim pitanjima, a njezino idejno i filozofsko promišljanje je marginalizirano. U današnjem vremenu, kad se opet ra-

darlima srpskog i hrvatskog jezika (kao primjerice Charles Purdom - Charles Purdom, Rudolf Steiner - Rudolf Steiner i sl.) isto smo odučili učiniti i s terminologijom (Kružok Forte - Forte-Kreis, Nova Evropa - Nova Europa, Jevrej - Židovi). Sto se formalnih problema usklađivanja riječi (kasnije izvori, navodnici) složili smo se da ćemo se držati Lutzusa koje propisuje izdavačka praksa u Srbiji.

Velika prednost ovakvih zajedničkih projekata jest što se može pronaći jedinstvena platforma za diskusiju, premda se južnoslovenski jezici međusobno neminovno udaljavaju. Prevodjenje je samotnjački proces, pa je svakvo proširivanje iskustava posebno dragocjeno u prevodilačkom radu. Ne sumnjam da ćemo ovaj zajednički projekt, kada nam to uvjeti budu dopuštili, obavijesti i na već spomenutu žovljajni način.

Dodat, srdačan pozdrav s barite na sjevernom Jadranu, Gioia